

ITEM NO. 11993/53

K/MP
9 Dec
I/11780

CZECHOSLOVAKIA

INDUSTRY

Mining Uranium
Planning
Plan Fulfillment
Exploitation

LABOR

Forced Labor
Recruiting of Manpower
Hours and Wages
Morale

THE EXPERIENCES OF A JÁCHYMOV MINER

SOURCE MINICH : A 28-year-old miner who was employed in JÁCHYMOV uranium mines from 1950 until August 1953.

DATE OF OBSERVATION : September 1953.

ENGLISH SYNOPSIS

The report describes the Communist methods aiming at the increase of working effort, and the calculation procedure of wages which is based on the amount of quality uranium ore produced by each worker.

EVAL. COMMENT : This is an authentic report describing the working conditions, norms, hours and wages in JÁCHYMOV uranium mines. All mines under reference are confirmed here. Very interesting parts of this report are those dealing with the calculation of wages, at which the quality and amount of the mined ore are considered. In fact the calculation procedure is most secret, and the worker has no possibility of checking the correctness of it. This report further proves that the aims of the currency reform -- one of which was the increase of the working effort -- are being successfully followed. In order to provide sufficient food for their families the workers have in fact increased their effort and thus in many instances the general output.

Okresní národní výbor, referát pracovních sil, TRHOVÉ SVINY, přidělil dne 15. srpna 1950 informátora na šestiměsíční brigádu do jáchymovských dolů. To proto, že byl předtím téměř rok bez pracovního poměru, bez vědomí pracovního úřadu. Chtěl-li se vyhnout přidělení do TNP /tábora nucených prací/, nastoupil raději na brigádu.

Začátkem roku 1951 informátor byl předvolán na referát pracovních sil v JÁCHYMOVĚ. Tam mu bylo oznámeno, že jeho brigáda bude v nejbližších dnech ukončena a že je převeden jako stálý zaměstnanec do Jáchymovských dolů. Když měl informátor proti tomuto rozhodnutí námitky, bylo mu úředníkem úřadu řečeno, že rozhodnutí je pevné a není proti němu odvolání. Proto musel informátor zůstat, nechtěl-li se dostat do rozporů s pracovním zákonem a chtěl-li se opět vyhnout zavření do tábora nucených prací.

X X X

Informátor pracoval na dole "ROVNOST 1", který je vzdálen od JÁCHYMOVA 2 km severozápadním směrem, poblíže dolů "ELIÁŠ" a "ROVNOST 2". Na dole "ROVNOST 1" pracovalo 1.200 trestanců /tento počet se dozvěděl informátor přímo od trestanců, se kterými přicházel denně do styku/ a 650 civilních zaměstnanců, z čehož bylo 2/3 brigádníků s pracovní smlouvou nejméně na 1 rok. /Informátor říká, že pokud byl na to čas, mohli se neomezeně bavit s trestanci. Za to po pracovní době s nimi nesměli promluvit ani slovo./

Na dole "ROVNOST 1" nestačili vyvážet všechny materiál a proto se "hluchá těžba" /materiál, který neobsahoval aktivitu/ dovážel pod zemí na důl "SVORNOST", odkud se teprve dopravoval na povrch. Bylo to proto, že na dole "ROVNOST 1" byly jen dvouposchodové klece, které jezdily v protichůdném směru. Na dole "SVORNOST" byly klece čtyřposchodové. Z dolu "ROVNOST 1" se vyvážela pouze ruda a pak smolka /čistá rozdrobená ruda./

Aktivní rudy, to znamená rudy s jinou zeminou, se za tři směny /24 hodin práce/ vytěžilo průměrně 200 vozíků. Vytěžená smolka se dávala do zvláštních beden, kterých se odesílalo

za tři směny průměrně 150. Bedny měly předepsané rozměry 30 x 30 x 30 cm. Horník, který smolku vydoloval, dával si ji sám do připravených beden a po skončení směny vyfáral na povrch, kde těžbu odevzdával do třídírny. Zde se smolka oklepávala a čistá se pak dovážela do HORNÍHO ŽDÁRU, do hlavní třídírny.

Těžba smolky se proplácela podle kvality a podle vytěženého množství. Při tom se ale zaměstnanec nesměl dozvědět, kolik smolky vytěžil, protože to bylo státní tajemství. Věděl sice, kolik beden odevzdal, ale nikdy se nedozvěděl, kolik z množství bylo oklepáno a kolik zůstalo čistého materiálu, čisté smolky. Tak byli zaměstnanci placeni za něco, co si nemohli nikdy překontrolovat. /Informátor tlumočil hlas zaměstnanců a prohlásil, že těžba smolky byla státním tajemstvím právě proto, aby zaměstnanci mohli být okrádáni a aby se nemohli ohradit proti špatnému vyplácení za těžbu./ Zaměstnanci se domnívali, že byli vlastně okrádáni dvakrát. Po první ve třídírně na dole "ROVNOST 1", kde kontroloři mohli napsat podle libosti vytěžené množství čisté smolky po oklepání, aniž by to mohl zaměstnanec kontrolovat. Po druhé v hlavní třídírně v HORNÍM ŽDÁRU, kde se hodnotila kvalita smolky. Na to neměli pochopitelně zaměstnanci žádný vliv. U každé kontroly byl ruský inženýr, který rozhodoval o váze a kvalitě.

Téměř všechny práce na dole byly úkolovány. Na př. střelmistři byli propláceni hodinovou sazbou, ale to tak, aby se jejich výdělek vyrovnal úkolovým mzdám.

V době vyplácení mezd bylo mezi zaměstnanci na dole velké dohadování. Zaměstnanci se ptali jeden druhého, jsou-li správně propláceni, ale nikdo z nich nedovedl na tuto otázku odpovědět. Pak se většinou odebrali na výplatní oddělení a žádali vysvětlení. Výplatní nejprve zjistil, měl-li zaměstnanec odpracované všechny směny. Pak zjistil v odbírkovém lístku počet vylomených kubíků a cenu za jeden kubík, na kolik procent má zaměstnanec splněnou svou práci a směny. Po tomto zjištění znásobil zaměstnanec počet odpracovaných směn úkolovou sazbou a z tohoto měl zaměstnanec vypočtený měsíční výdělek. K tomu byla na závěr připočtena částka za smolku, vytěžil-li ji zaměstnanec ve výplatním období. Z toho ovšem zaměstnanec nevěděl, kolik smolky vytěžil, protože

to mu výplatní neřekl. Tím byl zaměstnanec vyřizen a věděl zase tolik, jako před informací, kterou od výplatního dostal. Proto se mezi zaměstnanci říkalo, že jim výplatní předvádí "ruskou algebru"; tak že se vypočítává výplata v Sovětském svazu.

X X X

Po měnové reformě dosahovali horníci na dole "ROVNOST 1" také až 2.500 Kčs měsíčního výdělku. To tehdy, když pracovali na 140%. Letošního roku /1953/ neklésl na dole ROVNOST 1 nikdy plán těžby pod 100%. To proto, že se zaměstnanci snažili dosáhnout vysokých výdělků, aby mohli obživit své rodiny.

V národním podniku "JÁCHYMOVSKÉ DOLY" byl zaveden mzdový úhrn, který se přenášel na jednotlivé zaměstnance. Když jednotlivec nesplnil v plánovacím období svou stanovenou pracovní normu, dostal vyplacenou mzdu pouze v té výši, na kolik procent plnil svou těžbu. Jeho výdělek se snižoval o tolik procent, kolik procent mu chybělo do jeho pracovní normy. /Je to nové opatření oproti jiným národním podnikům, kde je mzdový úhrn stanoven pro celý kolektiv. Kde nezáleží na plnění plánu u jednotlivce, ale u celého podniku./

Tak se stalo, že v srpnu letošního roku /1953/ dostal jeden zaměstnanec dolu ROVNOST 1, /jméno nechce informátor uvádět/ při konečném vyúčtování 40 Kčs. Předtím, uprostřed měsíce, obdržel zálohu ve výši 200 Kčs. Měsíční výplatu 240 Kčs odůvodňuje informátor právě tím, že zaměstnanec nesplnil svou stanovenou normu, ačkoliv v tomto měsíci nevynechal ani jedinou pracovní směnu. Zaměstnanec dostal v té době velmi nepříznivý pracovní úsek, kde byla špatná práce a proto nemohl dosáhnout stanovenou normu. Kromě toho byl v dole nováčkem, který neznal dokonale způsob havířské práce a nevěděl si rady v těžkém terénu, kde byla tvrdá skála. Také on se po výplatě nedovolal nikde spravedlnosti, když se snažil přesvědčit nadřídního, že nesplnění pracovní normy nebylo jeho vinou, ale vinou špatného pracovního úseku. Na to mu nadřídní odpověděl, že mu po tom nic není. Jaký to byl

/more/

úsek a proč normu nesplnil, to je již jeho věc. Výpočet mzdy je správný a nedá se na něm nic měnit...."

Od června minulého roku /1952/ pracoval informátor na dole "ROVNOST 1" jako střelmistr. Byl zařazen do VIII. třídy SKP, /státního katalogu práce/ což bylo v nové měně 10,70 Kčs základní hodinové mzdy. Nad tuto sazbu dostával ještě výkonnostní příplatek, který se pohyboval do 50% základní hodinové mzdy. Po měnové reformě vydělával informátor měsíčně čistého platu 2.200 Kčs, při normálním počtu pracovních hodin, 192 hodin za měsíc. Hrubý výdělek se pohyboval kolem 3.100 Kčs. To byl tak průměrný výdělek za měsíc na dole "ROVNOST 1" u zapracovaného dělníka.

E n d